

Enajsta mednarodna olimpijada iz jezikoslovja

Manchester (Velika Britanija), 22.–26. julij 2013

Naloge individualnega tekmovanja

Ne prepisuj opisov nalog. Rešitve posameznih nalog napiši vsako na svoj list papirja. Na vsakem listu jasno označi številko naloge, številko svojega sedeža in svoj priimek. Del tvojega dela bo sicer lahko izgubljen ali pripisan komu drugemu.

Odgovori morajo biti dobro utemeljeni. Tudi popolnoma pravilen odgovor bo dobil slabo oceno, če ob njem ne bo razlage.

Naloga št. 1 (20 točk). Podane so besede v jeziku yidiny ter njihovi prevodi v slovenščino:

guda:ga	pes	gudagabi	drug pes
bupa	ženska	gaʒagimba:m	od belca
wagu:ʒa	moški	bipʒi:ngu	po sršena
muyubara	tujec	bimbi:n	očeta (<i>rodilnik</i>)
gaʒagimba:gu	po belca	muʒam	mati
bamagimbal	brez človeka	bipʒi:nmu	od sršena
bama:gu	po človeka	maʒu:rbi	druga žaba
bimbi:bi	drug oče	bupagimbal	brez ženske
mularigu	po posvečenca	baʒigalni	želve (<i>rodilnik</i>)
mularini	posvečenca (<i>rodilnik</i>)	ʒudu:lumuʒay	z golobom
bupa:m	od ženske		

Oznaka »:« označuje, da je samoglasnik pred njo dolg.

(a) Označi dolge samoglasnike (če obstajajo): **mugaʒumu** od mreže za ribolov
waʒalgu po bumerang

(b) Označi dolge samoglasnike (če obstajajo) in prevedi v slovenščino:
baman, bupabi, maʒurmuʒay, muʒamni.

(c) Prevedi v yidiny:

tujca (*rodilnik*), po mrežo za ribolov, oče, od žabe,
brez moškega, goloba (*rodilnik*), želva, brez bumeranga.

⚠ Jezik yidiny spada v pama-njungansko družino. Govori ga približno 150 ljudi v avstralski zvezni državi Queensland. **ʒ, ɲ, ɲ, ʒ** so soglasniki. —*Božidar Božanov, Ivan Deržanski*

Naloga št. 2 (20 točk). Podane so besede v tundrski jukagirščini ter njihovi prevodi v slovenščino v naključnem vrstnem redu:

ilennime, joqonnime, saancohoje, johudawur, ilenlegul, cireme, johul, aariinmøŋer, joqodile, møŋer, ciremennime, joqoncohoje, saadoŋoj, uoduo, oŋoj, aariinjohul, uodawur, joqol

strel, lesena škatla, nos, ptica, jakutski, krma za jelene,
torba, puškina cev, konj, etui za nos, lesena hiša, vnuk,
grom, Jakut, zibelka, trop jelenov, lesen nož, gnezdo

(a) Ugotovi prave povezave.

(b) Beseda *ewce* pomeni 'konica, vrh'. Prevedi v slovenščino:

aarii, aariidoŋoj, ciremedawur, ile, johudewce, legul, saal, saannime, uo.

Dve od teh besed imata enak pomen kot dve besedi iz podatkov.

(c) Beseda *cuo* pomeni 'železo'. Prevedi v jukagirščino:

železna ptica, smrčanje, konica noževega rezila, vreča za hrano.

Če nisi prepričan(a), kako prevesti določene besede, razloži zakaj.

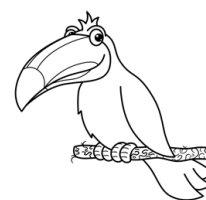
⚠ Tundrska jukagirščina je jezik majhne populacije v severovzdolni Sibiriji. Govori jo samo nekaj deset večinoma starejših ljudi, ker jo je veliko Jukagirov zamenjalo za ruščino ali jezik katere izmed njihovih številčnejših sosed, ki imajo pogosto razvitejšo materialno kulturo (na primer Jakuti).

Etui za nos služi za zaščito nosu pred mrazom.

—*Ivan Deržanski*

Naloga št. 3 (20 točk). Podane so besede in besedne zveze v jeziku piraha in poenostavljeni prepisi njihove izgovorjave v običajnem pogovoru:

<i>bagiai baabi</i>	ba.gia. ¹ baa.bi	slab tat
<i>bahoigatoi</i>	ba.hoi.ga. ¹ toi	pujs
<i>bahoigatoi baihiigi</i>	ba. ² hoi.ga.to.bai. ¹ hii.gi	počasen pujs
<i>giopai</i>	gio. ¹ pai	pes
<i>giopai hoigi</i>	gio.pa. ¹ hoi.gi	umazan pes
<i>giopai sabi</i>	gio.pa. ¹ sa.bi	jezen pes
<i>giopai xaibogi</i>	² gio.pa. ¹ ai.bo.gi	hiter pes
<i>hixi</i>	hi. ¹ ?i	podgana
<i>hixi xitaxi</i>	hi.? ¹ ii. ¹ tai.? ¹ i	težka podgana
<i>kagahoaogii toio</i>	ka.ga.ho.ao.gi.to. ¹ io	stara papaja
<i>kagaihiai</i>	ka. ¹ gai.hi.ai	jaguar
<i>kagaihiai baagiso</i>	ka.gai. ² hia. ¹ baa.gi.so	mnogo jaguarjev
<i>kagaihiai xaibogi</i>	ka.gai. ² hia. ¹ ai.bo.gi	hiter jaguar
<i>kagihii</i>	ka.gi. ¹ hi	osa
<i>kahai baihiigi</i>	ka. ² ha.bai. ¹ hii.gi	počasna puščica
<i>kaibai xogiai</i>	kai. ¹ bao.gi.ai	velika opica
<i>kaoaibogi</i>	kao. ¹ ai.bo.gi	duh džungle
<i>kaoaibogi sabi</i>	kao.ai.bo.gi. ¹ sa.bi	jezen duh džungle
<i>koxopa</i>	ko.? ¹ o. ¹ pa	želodec
<i>piahaogixisoaiipi</i>	pia.hao.gi.? ¹ i.so. ¹ ai.pi	banana za kuhanje
<i>poogaihiai</i>	poo. ¹ gai.hi.ai	banana
<i>tagasaga</i>	ta.ga. ¹ sa.ga	mačeta
<i>xabagi</i>	¹ ?a.ba.gi	tukan
<i>xabagi giisai</i>	?a.ba.gi.gii. ¹ sai	ta tukan
<i>xagai</i>	?a. ¹ gai	ukrivljen
<i>xaogii</i>	¹ ?ao.gii	tujka
<i>xibogi</i>	¹ ?i.bo.gi	mleko
<i>xiga</i>	¹ ?i.ga	trd
<i>xiaapisi</i>	?ii. ¹ aa.pi.si	rokav
<i>xisipoai</i>	?i.si.po. ¹ ai	krilo
<i>xisitai xagai</i>	?i.si. ¹ taa.gai	ukrivljeno pero
<i>xisoobai</i>	?i. ¹ soo.bai	vidra
<i>xogiai</i>	?o.gi. ¹ ai	velik

tukan

Napiši, kako se izgovorijo naslednje besede in besedne zveze:

<i>xaaibi</i>	tanek	<i>bigi</i>	tla	<i>poogaihiai toio</i>	stara banana
<i>xaapisi</i>	roka	<i>kagahoaogii</i>	papaja	<i>xabagi kapioxio</i>	drug tukan
<i>xitiixisi</i>	riba	<i>kaibai</i>	opica	<i>xabagi xogiai</i>	velik tukan
		<i>kapiigaiitoii</i>	svinčnik		

⚠ Piraha je avtohtoni jezik izoliranega plemena piraha, ki živi na območju Amazonije v Braziliji. To je edini preživeli jezik iz jezikovne družine mura.

[ʔ] je soglasnik (tako imenovani glotalni ali glasilčni zapornik). [h] = *h* v angleški besedi *hat*. Oznaka » . « označuje meje med zlogi. Oznaka » ¹ « pred zlogom označuje primarni poudarek. Oznaka » ₂ « pred zlogom označuje sekundarni poudarek (če obstaja).

—Artūrs Semeņuks

Naloga št. 4 (20 točk). Podani so stavki v jeziku muna ter njihovi prevodi v slovenščino:

1. *murihino andoandoke dofoni we molo.*
Učenci od Opice plezajo na goro.
2. *lambuku nakumodoho.*
Moja hiša bo daleč.
3. *lambuhindo lagahi nofanaka.*
Hiše od mravelj so tople.
4. *lagahino damumaa kaleino robhine.*
Njegove mravlje bodo jedle banano od ženske.
5. *a dhini nofumaa ndokehiku.*
Demon je moje opice.
6. *robhineno naghumoli lambuno adhiadhini.*
Njegova ženska bo kupila hišo od Demonu.
7. *a kontuhi namanaka.*
Kamni bodo topli.
8. *a robhinehi dakumala we andoandoke.*
Ženske bodo šle k Opici.
9. *a murihi dosuli we lambuhi.*
Učenci se vračajo k hišam.
10. *lagahino muriku dokodoho.*
Mravlje od mojega učenca so daleč.
11. *adhiadhini nododo molondo.*
Demon reže njihovo goro.

(a) Prevedi v slovenščino:

12. *andoandoke nogholi lagahiku.*
13. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*

(b) Prevedi v muna:

14. Mravlja bo plezala na učenčev kamen.
15. Mravlje grejo k Demonu.
16. Opice od mojih žensk bodo rezale moje banane.
17. Gore od opice so daleč.

⚠ Jezik muna spada v avstronezijsko družino. Govori ga približno 300 000 ljudi v Indoneziji.
Podčrtane besede so imena likov iz pravljic. —Ksenija Giljarova

Naloga št. 5 (20 točk). V seriji poskusov, izvedenih na Univerzi Carnegie Mellon (Pittsburgh, ZDA) v 2010, so najprej prostovoljcem pokazali nekaj angleških besed, medtem ko so spremljali aktivnost v različnih delih njihovih možganov. Nato so prostovoljce prosili, naj razmišljajo o nekaj drugih besedah iz vnaprej pripravljenega seznama 60 besed, medtem ko so ponovno spremljali njihovo možgansko aktivnost. Iz dobljenih meritev so lahko raziskovalci s precejšnjim uspehom določili, na katere besede so mislili prostovoljci.

Spodaj so podatki o aktivnosti za štiri deli možganov, glede na to, na katero besedo so mislili prostovoljci.

Beseda	Prevod	Del A	Del B	Del C	Del D
<i>airplane</i>	letalo	visoka	nizka	nizka	visoka
<i>apartment</i>	stanovanje	visoka	nizka	nizka	visoka
<i>arm</i>	roka	nizka	visoka	nizka	nizka
<i>corn</i>	koruza	nizka	nizka	visoka	nizka
<i>cup</i>	pokal	nizka	nizka	visoka	nizka
<i>igloo</i>	iglu	visoka	nizka	nizka	nizka
<i>key</i>	ključ	visoka	visoka	nizka	nizka
<i>lettuce</i>	solata	nizka	nizka	visoka	visoka
<i>screwdriver</i>	izvijlač	nizka	visoka	nizka	visoka

Enaka informacija je podana spodaj za naslednjih šest besed, na katere so mislili prostovoljci: *bed* 'postelja', *butterfly* 'metulj', *cat* 'mačka', *cow* 'krava', *refrigerator* 'hladilnik', *spoon* 'žlica'.

Beseda	Del A	Del B	Del C	Del D
1	nizka	nizka	visoka	visoka
2	nizka	nizka	visoka	nizka
3	visoka	nizka	nizka	nizka
4	nizka	nizka	nizka	visoka
5	nizka	visoka	visoka	nizka
6	nizka	nizka	nizka	nizka

Ugotovi prave povezave.

—*Boris Iomdin*

Uredniki: Svetlana Burlak, Todor Červenkov, Ivan Deržanski, Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevič (gl. ur.), Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Jae Kyu Lee, Aleksejs Peguševs, Marija Rubinštejn, Daniel Rucki, Rosina Savisaar, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev.

Slovensko besedilo: Gabrijela Hladnik.

Srečno!